

24. aggusti 2018

UKA 2018/140

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiini whistleblowerit pillugit aaqqissuussinermik eqqusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lyngé, Demokraatit)

Naalakkersuisut 2015-mi qitiusumik allaffeqarfimmi, aamma taakku immikkoortortaanni taamatullu ingerlatseqatigiiffinni namminersortitani sulisunut whistleblowerit pillugit aaqqissuussineq eqquppaat.

Whistleblowerit pillugit aaqqissuussinerup - pisariaqarpat isertortumik - sulisut periarfissaqartilissavai sullivimminni unioqqutitsinerit pillugit nalunaaruteqartarnissaannut.

2017-mi Naalakkersuisut aaqqissuussinermik nalilersuippatⁱ. Ataatsimut isigalugu malunnarpoq aaqqissuussineq ingerlasimasoq ajunngitsumik. Nalunaarutigineqartulli ikittuinnaasimapput; katillugit arfineq-marluusimallutik, pisariaqarsimavorlu taakkunanga arfinillit misissorluarneqassasut. Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut isummerput naapertuussinnaasoq nalilersueqqittoqartuuppat, misilittakkat amerlanerulerpata assersuutigalugu ukiut pingasut ingerlareerpata. Taamanikkornissaanut peqataanik eqqarsaatigineqarsinnaavoq aaqqissuussineq annertuseqqinneqassanersoq immikkoortut allat ilanngullugit Namminersorlutik Oqartussat allaffeqarfiata taakkulu immikkoortuisa saniatigut.

Maannagarli pissutissaqarsinnaavoq immikkoortup ataatsip aaqqissuussinermut ilanngunneqarnissaa. Imaluunniit eqqornerusumik oqaatigalugu; sulissutigineqarsinnaavoq whistleblowerit pillugit aaqqissuussinerit immikkoortut arlallit pilersinneqarsinnaanissaat:

Whistleblowerit pillugit aaqqissuussineq taamaallaat namminersorlutik oqartussani ingerlatseqatigiiffiit ilaannaanni atuupput, tassalu ingerlatseqatigiiffinni namminersortinneqartuniⁱⁱ. Namminersorlutik Oqartussat *Ingerlatseqatigiiffini*ⁱⁱⁱ aaqqissuussineq atuutinngilaq - kisianni sulliviit nammineerlutik whistleblowerit pillugit aaqqissuussinermik eqqussisinnaalluaralupput. Kisianni ilisimasagut naapertorlugit namminersorlutik oqartussat ingerlatseqatigiiffii suli pilersitsisimangillat. Oqaatigineqassarli Air Greenland A/S ilaannakoortumik Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq whistleblowerit pillugit aaqqissuussinermik eqqussinikummat.

Demokraatini tamanna ajornartorsiutitut isigaarput.

Danmarkimi 2010-mi Ingerlatseqatigiiffinni aqutsilluarnissaaq pillugu Komitip innersuussutigaa, ingerlatseqatigiiffinni ataasiakkaani aqutsisut isummerfigisariaqaraat ilumut whistleblowerit pillugit aaqqissuussinermik eqqussisoqassanersoq siunertaralugu pisunik ilungersunartunik pisoqartillugu imaluunniit tamakkuninnga pasitsaassaartoqartillugu naapertuuttumik isertortumillu nalunaaruteqartoqartalernissaa.

Tamatuma kingorna danskit suliffiisa 500-t sinnillit whistleblowerit pillugit aaqqissuussinermik eqqussinikuupput^{iv}.

Tamannalu pissutissaqarluarpoq: whistleblowerit pillugit aaqqissuussinerup ingerlatseqatigiiffinni aqutsisut periarfissittapai unioqquitsinernik paasisaqarnissaannut soorlu peqquserluttoqarsimappat aamma ingerlatseqatigiiffiup immikkoortuisa arlaanni aningaasanik atornerluisoqarsimappat aamma ingerlatseqatigiiffimmi imaluunniit suliffeqarfissuarmi, nunap ungataani inissisimasuni. Peqataanik whistleblowerit pillugit aaqqissuussinerup sulisut, pisisartut piginneqataasullu ingerlatseqatigiiffimmut tatiginninnerat aamma ingerlatseqatigiiffiup tusaamasaaneranut sakkortusarneqartarpoq.

Ingerlatseqatigiiffiit pisortanit pigineqartut eqqarsaatigalugit qaavatigut aamma qularnaarneqartarpoq inuiaqatigiit suliffiutaannik pigisaannillu nalilinnik nakkutilliilluarnernissaaq.

Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffii inuiaqatigiinnit pigineqarput aamma inuiaqatigiinnut pingaarutilinnik suliassani suliaqartarput. Takujuminaappoq sooq Namminersorlutik Oqartussat suliffiutaattut namminersortinneqartutut whistleblowerit pillugit aaqqissuussinermik atuisinnaassannginersut. Namminersorlutik Oqartussat aalajangersimagaluarpassulluunniit ingerlatseqatigiiffittut sullivik ingerlanneqassasoq imaluunniit ingerlatseqatigiiffittut namminersortitaasutut ingerlatsivimmut ilaatillugu, taava suli pineqarput sulliviit pisortanit ingerlanneqartut.

Innuttaasut tatigisinnaasariaqarpaat peqquserluttoqarnavianngitsoq, pissaanermik atornerluisoqarnavianngitsoq aamma pisortat suliffeqarfiutaanni aningaasanik atornerluisoqarnavianngitsoq. Taamatut tatiginnittoqassappat pisariaqarpoq pinaveersaartitsisussanik aaqqissuussimasoqarnissaa.

Namminersorlutik Oqartussat qitiusumik allaffeqarfiani taassumalu ataani immikkoortortaqarfinni whistleblowerit pillugit aaqqissuussinermik atulersitsinitsigut alloriarnikuuvugut pingaarutilimmik peqquserluttoqannginnissaanut politikimik eqqussinissatsinnut tamanna aqutugalugu innuttaasut inuiaqatigiit suliffiutaannut tatiginninnerat piginnarumallugu nukittorsarumallugulu. Tamatumap

perruulaarutigiginissaanut pissutissaqarpugut. Piffissanngorporli alloriaqqinnissatsinnut whistleblowrillu pillugit aaqqissuussineq inuiaqatigiit suliffiutaannut eqqullugu.

Demokraatini neriuppugut partiit tamarmik tamatumunnga ilaliiumaartut.

Aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu pisortanut kingunissai.

Naatsorsuutiginnilarput siunnersuut pisortanut aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu imatut kinguneqarumaartoq.

Siunnersuut piviusunngortinneqarsinnaavoq Naalakkersuisut, ingerlatseqatigiiffiit ataasiakkaat ataatsimeersuarneranni oqaatigisuuppasuk whistleblowerit pillugit aaqqissuussinerup eqqunneqarnissaa kissaatigigitik. Taamatut kissateqarneq minnerpaamik ingerlatseqatigiiffinnit akuerineqarsinnaasariaqarpoq pineqartillugit sulliviit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tamakkiisumik pigineqartut.

Siunnersuut namminersorlutik oqartussat ingerlatseqatigiiffiit pilersitsinermut ingerlatsinermullu aningaasartuutinik nassataqassaaq.

Pilersitsinermut aningaasartuutitut ilaasinnaapput, aaqqissuussinerup ilusilersornissaanut atatillugu aamma aaqqissuussinerup Datatilsynimit akuerineqarsinnaanissaanut siunnersortimik atuinnissaq. Aamma pilersitsinermut aningaasartuutitut ilaasinnaapput atuisunut paasititsiniaassutit suliarinissaat (sulisunut, aamma immaqa pisisartunut pilersuisunullu). Aamma pilersitsinermut aningaasartuutitut ilaasinnaalluarput qarasaasiami nittatakkamik pilersitsinissaq, pisut ilungersunartut pillugit atuisartut isertortumik nalunaaruteqarfigisinnaasaannik.

Taggineqarpoq ingerlatseqatigiiffiit ataasiakkaat pilersitsinermut aningaasartuutaasa 100-150.000 koruunit sinnernaviannngikkaat.

Royal Greenland (Kalaallit Nunaata Danmarkillu) saniatigut Canadami aamma Tysklandimi tunisassiorfeqartoq taamatullu Canadami, Kinami Japanimi europamilu nunani assigiinngitsuni tuniniaaveqarlunilu allaffeqartoq eqqarsaatigalugu, pilersitsinermut annerusunik aningaasartuuteqarsinnaavoq sualummik paasititsiniaanermi atortut il.il. nutserneqarnissaat pissutigalugu.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit eqqarsaatigalugit aaqqissuussinerup illup iluani avataaniluunniit aqunneqassanersoq apeqqutaassaaq taamatullu nalunaarutaasarumaartussat amerlassusissaat.

Namminersorlutik oqartussat tamakkiisumik pigisaanni ingerlatseqatigiiffinni imaluunniit taakku ilaannaanni whistleblowerit pillugit aaqqissuussinerup eqqunneqarnissaa

alajangiunneqassagaluarpap pilersitsinermut aningaasartuutit tamakkiisut qularnanngitsumik annikinnerusinnaassapput. Aamma imaassinnaavoq aaqqissuussinerit ataatsimoortut ingerlatsinermut aningaasartuutit millisissinnaajumaaraat.

Aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu namminersorlutik inuutissarsiutunut kingunissai.

Soqanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunissai.

Soqanngilaq.

ⁱ Nalilersuineq Inatsisartunut agguanneqarpoq ulloq 20. novembari 2017.

ⁱⁱ Nukissiorfiit, Mittarfeqarfiit, Asiaq.

ⁱⁱⁱ Royal Greenland A/S, Royal Arctic Line A/S, Visit Greenland A/S, Tele Greenland A/S, Great Greenland A/S, Inissiaatileqatigiiffik INI A/S, NunaOil A/S, KNI A/S, Sikuki Nuuk Harbour A/S, Greenland Holding A/S, Illuut A/S, Kalaallit Airports A/S.

^{iv} 2017-mi aprilimi Danmarkimi suliffeqarfiit 532-t whistleblowerit pillugit aaqqissuussineq atulerpaat. Tusarfik CSR (Link: <http://csr.dk/flere-og-flere-whistleblowerordninger-i-danmark>)